

Удосконалення правової охорони та захисту прав інтелектуальної власності в Україні

Захід 3.4.3

Підготовка представників митних
органів

Зміст презентації

1. Географічні зазначення (ГЗ) – визначення, загальні аспекти
2. Міжнародна нормативно-правова база / Угода ТРІПС
3. Нормативно-правова база ЄС
4. Глибока та всеосяжна зона вільної торгівлі між ЄС та Україною (ГВЗВТ) / Розділ 9 / підрозділ 3 щодо ГЗ
5. Перспектива та практики ЄС / Дії митних органів

1. Географічні зазначення (ГЗ)

Що таке географічне зазначення?

- Географічне зазначення – розрізняльний знак (зазвичай – власна назва), що використовується для ідентифікації товару, який походить з географічного місця певної країни, регіону чи місцевості, а його якість, репутація чи інші характеристики зумовлені цим географічним місцем походження.

Для яких товарів може використовуватися ГЗ?

- Географічні зазначення зазвичай використовуються для сільськогосподарських товарів, харчових товарів, вина та спиртних напоїв, предметів ремісництва та промислових товарів.

1. Географічні зазначення (ГЗ)

Які права надають ГЗ?

- Право на географічне зазначення дає можливість власникам права на використання цього зазначення заборонити третім особам використовувати дане зазначення, якщо його товар не відповідає встановленим стандартам.

Наприклад, у країнах, де охороняється географічне зазначення даржилінг, виробники чаю дарджилінг можуть заборонити використання терміну “даржилінг” для чаю, який не було вирощено на їх плантаціях, або не вироблено у відповідності до стандартів, зазначених у правилах використання даного географічного зазначення.

1. Географічні зазначення (ГЗ)

Що означає термін?

- Географічні зазначення – це часто назви місць, що ідентифікують товари як такі, що походять із цього місця а мають характеристики, пов'язані із цим місцем.

Наприклад, “шампанське”, “віскі скотч”, “пармська шинка”

- Тим не менш, не географічні назви також можуть охоронятися, якщо вони пов'язані із певним місцем.

Наприклад, сир Фета не називається так через певне місце, але він настільки пов'язаний із Грецією, що вважається продуктом, що притаманний цій країні.

1. Географічні зазначення (ГЗ)

Чому ГЗ важливі?

- Охорона географічних зазначень важлива з економічної та культурної точок зору.
- ГЗ стоять корисним об'єктом інтелектуально власності для країн, що розвиваються, оскільки мають потенціал доданої вартості та соціально-економічного розвитку сільських регіонів. *Наприклад: рис басматі чи чай дарджилінг.*

Тим не менш, географічні зазначення із комерційною вартістю є предметом підробок та зловживань. Таке використання географічних зазначен шкочить як виробникам, так і споживачам.

1. Географічні зазначення (ГЗ)

Як охороняються ГЗ?

Є три основні способи охороняти географічне зазначення:

- так звані системи *sui generis* (наприклад, спеціальні режими охорони);
- використання колективних торговельних марок та гарантійних знаків; і
- методи, які сфокусовано на бізнес практиках, включно із адміністративними процедурами затвердження схем якості.

2. Угода ТРІПС

Базові положення Угоди ТРІПС: можливості та виключення із охорони ГЗ

- Географічні зазначення визначені в Ст. 22.1 Угоди ТРІПС наступним чином “зазначення, які визначають товар як такий, що походить з території Члена, регіону або місцевості на його території, коли певна якість, репутація або інші характеристики товару значною мірою пов’язані із його географічним походженням”.
- Угода ТРІПС передбачає різний рівень охорони для різних категорій ГЗ.

2. Угода ТРІПС

Усі товари включені до Статті 22, яка визначає стандартний рівень охорони: у цьому випадку треба надати докази введення в оману користувачів, для попередження використання ГЗ.

- Це може бути складно, якщо зазначається справжнє походження товару (наприклад, “австралійська фета”), чи коли ГЗ супроводжується висловами на кшталт “сорт” “тип”, “стиль”, тощо (“Прошутто в стилі Парми”), або коли ГЗ використовується у перекладі.
- Цей рівень охорони застосовується для харчових продуктів.

2. Угода ТРІПС

- Стаття 23 передбачає додатковий захист для географічних зазначень на вина та спиртні напої: хоча із цієї статті є багато винятків, вона передбачає охорону навіть від зловживань, які не вводять в оману споживача, наприклад, коли зазначається справжнє походження товару.
- Говорячи об'єктивно, такий рівень охорони набагато більш задовільний. Надається автоматична охорона від використання терміну у перекладі, від використання висловів “сорт”, “тип”, тощо.

3. Нормативно-правова база ЄС

Наступні схеми застосовуються в ЄС для заохочення різноманіття сільськогосподарської продукції, охорони назв товарі та допомоги споживачам через надання їм інформації про особливу природу товарів:

- Назва місця походження товару (Protected Designation of Origin) – для сільськогосподарських та харчових продуктів, чії особливості зумовлені географічним місцем, вони виробляються, переробляються та готуються у цьому географічному місці із використання визнаних методів.
- Географічне зазначення (Protected Geographical Indication) - для сільськогосподарських та харчових продуктів, тісно пов'язаних із географічним місцем. Принаймні один із етапів виробництва, переробки та підготовки має відбуватися у цьому географічному місці. ¹¹

3. Нормативно-правова база ЄС

Спеціальний інструмент для позначення: передає повідомлення споживачу

Назва місця походження товару (PDO):

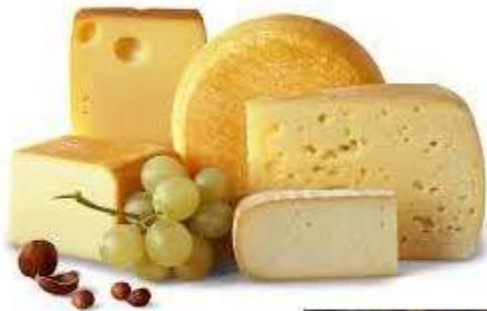

Географічне зазначення (PGI):

3. Нормативно-правова база ЄС

- Географічні зазначення та назви місця походження для сільськогосподарських продуктів та продуктів харчування (Регламент ЄС № No 1151/2012).

3. Нормативно-правова база ЄС

- Географічні зазначення та назви місця походження вин, передбачені Регламентом Ради ЄС №1308/2013.

3. Нормативно-правова база ЄС

- Географічні зазначення для спиртних напоїв, передбачені у Регламенті Ради ЄС № 110/2008.

3. Нормативно-правова база ЄС

- Географічні зазначення для **ароматизованих напоїв**, вироблених на основі винних продуктів, передбачені Регламентом Ради ЄС № 251/2014.

3. Нормативно-правова база ЄС

У ЄС є спеціальні бази даних для кожної категорії продуктів:

- DOOR: база даних включає назви товарів, зареєстровані як географічні зазначення та назви місця походження для сільськогосподарських та харчових продуктів.
- E-VACCHUS: реєстр ЄС із ГЗ та НМП для вин, які охороняються в ЄС та виробляються на державами-членами ЄС.
- E-SPIRIT: база даних для географічних зазначень на спиртні напої, які охороняються в ЄС та походять із ДЧ ЄС.
- Спеціальний розділ для ароматизованих напоїв у базі даних щодо ГЗ на вина.

3. Нормативно-правова база ЄС

ЄС нещодавно підписало ряд угод про вільну торгівлю, які передбачають високий рівень охорони для географічних зазначень:

- Зона вільної торгівлі ЄС-Корея
- Зона вільної торгівлі ЄС-Сингапур
- Торговельна угода між ЄС та Колумбією і Перу
- Всеосяжна угода про асоціацію між ЄС та Центральною Америкою
- Всеосяжна угода про асоціацію між ЄС та Канадою
- Глибока та всеосяжна зона вільної торгівлі (ГВЗВТ) між ЄС та Україною

4. ГВЗВТ ЄС-Україна

і. Глава 9 / частина 3 щодо ГЗ

Підрозділ 3 містить положення щодо ГЗ, спрямовані на посилення захисту у порівнянні із базовими положеннями ТРІПС. Зокрема:

- a) Встановити список зазначень з ЄС та з України, із метою їх прямого захисту, незалежно від набуття чинності Угоди;
- b) Розширити захист для ГЗ, передбачений у Статті 23, на інші категорії товарів, ніж вина та спиртні напої;
- c) Додати до списку ГЗ, що охороняються, інші пункти на подальших етапах.

4. ГВЗВТ ЄС-Україна

і. Глава 9 / частина 3 щодо ГЗ

а) Встановити список зазначень з ЄС та з України, із метою їх прямого захисту, незалежно від набуття чинності Угоди.

- Відповідно до положень ГВЗВТ, Україна зобов'язалася охороняти близько 3000 ГЗ з ЄС, від української сторони було заявлено 2 ГЗ.
- Для більшості європейських ГЗ охорона наступає негайно, але деякі назви, які давно використовувалися українськими виробниками, мають перехідний період:
  - 10 років для: Champagne, Cognac, Madeira, Porto, Jerez /Xérès/ Sherry, Calvados, Grappa, Anis Portugues, Armagnac, Marsala, Malaga та Tokaj.
  - 7 років для Parmigiano Reggiano (пармезан), Roquefort (рокфор) та Feta (фета).

4. ГВЗВТ ЄС-Україна

і. Глава 9 / частина 3 щодо ГЗ

- Схожі продукти, які виробляються в Україні та позначаються ГЗ з ЖС, мають перехідний період після набуття чинності Угоди про Асоціацію (7 років для сиру та 10 років для алкоголю): вони зможуть продовжувати продажі до закінчення запасів вироблених товарів.
- Видові назви українською мовою, такі як “мед” (зменшувальне “медок”) та “кава”, не можуть охоронятися як ГЗ, відповідно до передбаченого у Додатку XXII-D до Розділу 9 Угоди про асоціацію.

4. ГВЗВТ ЄС-Україна

і. Глава 9 / частина 3 щодо ГЗ

б) Розширити захист для ГЗ, передбачений у Статті 23, на інші категорії товарів, ніж вина та спиртні напої.

Згідно із Угодою, ГЗ мають охоронятися від:

- будь-якого прямого чи опосередкованого комерційного використання назви, що охороняється, для подібних продуктів, які не відповідають специфікації продукту під назвою, що охороняється, або коли таке використання зловживає репутацією географічного зазначення;
- будь-якого неправомірного використання, імітування або втілення, навіть якщо зазначається справжнє походження продукту або якщо назва, що охороняється, перекладається, викладається у транскрипції або транслітерації чи супроводжується таким виразом, як “стиль”, “тип”, “спосіб”, “який вироблений у”, “імітація”, “смак”, “подібний”, тощо.

4. ГВЗВТ ЄС-Україна

і. Глава 9 / частина 3 щодо ГЗ

с) Додати до списку ГЗ, що охороняються, інші пункти на подальших етапах.

- Заснування Підкомітету із питань ГЗ, який, окрім іншого, відповідає за:

- додавання нових зазначень на подальших етапах;

- обмін інформацією розвитку законодавства та політики щодо географічних зазначень і будь-якого іншого питання, що становить взаємний інтерес у сфері ГЗ, та

- обмін інформацією стосовно ГЗ для цілей визнання їх охорони відповідно до цієї Угоди.

5. Перспектива та практика ЄС Дії митних органів

Визначення контрафактних товарів із ГЗ, відповідно до
Регламенту ЄС № 608/2013

а) товари, які є предметом акту порушення географічного зазначення у державі-члені, де вони виявлені, та які містять або описуються назвою чи терміном, який охороняється як географічне зазначення;

5. Перспектива та практика ЄС Дії митних органів

Визначення контрафактних товарів із ГЗ, відповідно до Регламенту ЄС № 608/2013

b) будь-яке пакування, етикетка, наклейка, брошура, інструкція, гарантійний документ або інший схожий документ, навіть якщо він представлений окремо, що є предметом акта порушення географічного зазначення, яке:

- включає в себе знак, назву або термін, який є тотожним до географічного зазначення, що охороняється, або яке;
- за своїми істотними аспектами не відрізняється від такого географічного зазначення і яке може використовуватися для того самого виду товарів, що й товари, для яких зареєстроване дане географічне зазначення;

5. Перспектива та практика ЄС Дії митних органів

Заява про сприяння захисту

Мають право подати таку заяву:

- Будь-який **власник прав** на географічне зазначення.

До того ж, **за наявності дозволу використовувати ГЗ**, мають право подати заяву такі **фізичні та юридичні особи**:

- група представників виробників товарів із ГЗ або представники такої групи;
- суб'єкт господарської діяльності, який має право використовувати ГЗ; або
- компетентний орган із проведення інспекцій для цих географічних зазначень.

5. Перспектива та практика ЄС Дії митних органів

Заява про сприяння захисту

Обовязкова інформація:

- Існуючі ГЗ, захист яких потребується.
- Особливості та технічні дані оригінальних товарів з ГЗ.
- Інформація, необхідна митним органам для вчасного виявлення відповідних товарів з ГЗ.

Безкоштовно

5. Перспектива та практика ЄС Дії митних органів

Процедури, передбачені Регламентом ЄС № 608/2013

- Призупинення випуску або затримання товарів із ГЗ.
- Митні органи інформуються декларанта/власника вантажу та заявника.

Можливі наслідки:

1. Знищення затриманих товарів з ГЗ
2. Початок процесуальних дій
3. Звільнення затриманих товарів з ГЗ

5. Перспектива та практика ЄС Дії митних органів

1. Знищення затриманих товарів з ГЗ у режимі митного контролю; за рахунок та під відповідальність заявника:

- Письмове підтвердження заявника, що дані товари на його переконання порушують його ГЗ.
- Письмова згода заявника на знищення товарів із ГЗ.
- Письмова згода декларанта/власника вантажу на знищення товарів із ГЗ; чи
- Декларант/власник вантажу ГЗ не виявили незгоди на знищення. Припускається, що таким чином надається згода.

5. Перспектива та практика ЄС Дії митних органів

2. Початок судового розгляду справи: заявник розпочав цивільне провадження для визначення того, чи було порушено ГЗ:

- Письмо підтвердження заявника, що товари порушують ГЗ.
- Письмова згода заявника на знищення товару із ГЗ.
- Декларант/власник товарів із ГЗ не згоден із знищенням.

5. Перспектива та практика ЄС Дії митних органів

3. Звільнення затриманих товарів із ГЗ

- Відсутнє письмове підтвердження заявника, що ці товари порушують його ГЗ.
- Відсутня письмова згода заявника на знищення товарів із ГЗ.
- Не важливо, чи є якісь рішення від декларанта/власника товарів із ГЗ.

5. Перспектива та практика ЄС Дії митних органів

Підробні товари з ГЗ та митний контроль

- Підробні продукти та оманливе етикетування: зокрема, проблема найбільш відомих виробників ГЗ (шампанське, пармезан, коньяк, тощо)
- Наявність підробних харчових продуктів – загроза для здоров'я споживачів.
- Система контролю – це ключовий інструмент для виявлення підробних ГЗ для усіх залучених органів, включно із митницею.

5. Перспектива та практика ЄС Дії митних органів

Статистика порушень прав на ГЗ в ЄС

- Вартість товарів, що порушували ГЗ у ЄС становила приблизно € 4.3 млрд у 2014р., тобто приблизно 9.0% ринку товарів із ГЗ у ЄС.
- Втрата купівців оцінена приблизно у €2.3 млрд, тобто близько 4.8% загальної кількості придбаних товарів із ГЗ. Цей показник розраховується на основі коштів, несправедливо витрачених купівцями, які думали, що купують справжній товар із ГЗ.

5. Перспектива та практика ЄС Дії митних органів

Статистика порушень дуже різниться в залежності від категорії ГЗ товарів:

- **12.7%** спиртні напої
- **11.5%** фрукти, овочі та зернові
- **11.0%** свіже м'ясо та м'ясні продукти
- **10.6%** сири
- **8.6%** вина
- **0.1%** пива

Ця статистика базується на даних від 17 держав-членів, що представляють близько 82% ринку ГЗ ЄС.

5. Перспектива та практика ЄС Дії митних органів

Трасологія: виявлення контрафактних товарів із ГЗ

- Що таке трасологія? – “здатність відслідковувати товари, харчові продукти, корм, інші субстанції, які призначені або заплановані для вживання у їжу чи годівництво на усіх етапах виробництва, обробки та розповсюдження”.
- Інструменти контролю товарів та/або їх пакування (напр. етикетки, наклейки, штрихкоди, тощо).
- Нормативно-правова база ЄС: Регламент (ЄС) 178/2002 “Про встановлення загальних принципів і вимог у харчовому праві”.
- Встановлення Системи швидкого попередження (RASFF).

5. Перспектива та практика ЄС Дії митних органів

Конкретний приклад: трасологія для італійських вин

5. Перспектива та практика ЄС Дії митних органів

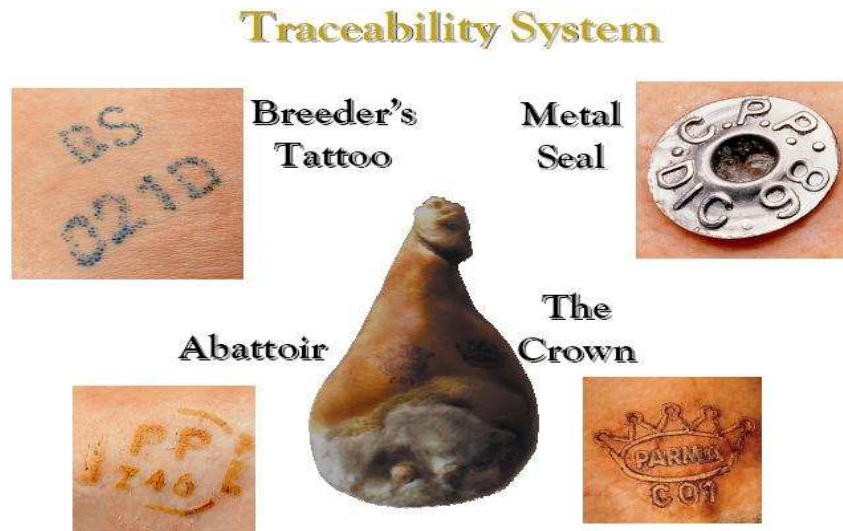
Конкретний приклад: “Prosciutto di Parma” (назва місця походження товару); трасологія

- На шинці: спеціальне клеймо виробника на обох ногах молоді свині.

- Позначення свинобійні:
на свіже обробленій нозі
наноситься маркування.

-Штамп: корона та дата
початку виробництва
шинки.

- Корона: п'ятиконечна
корона із ідент.кодом виробника.³⁷

5. Перспектива та практика ЄС Дії митних органів

Конкретний приклад: “Prosciutto di Parma” (назва місця походження товару); трасологія

- На шинці має бути нанесена корона.

- Назва продукту:

“Прошутто ді Парма”.

- Вироблено в Італії.

- На товарі має бути написанк “Prosciutto di Parma”, у відповідності до законодавства ЄС та Італії.

-Речення: “Гарантовано Міністерство сільського господарства та лісництва Італії, Регламент ЄС 510/2006”.

Traceability System

Breeder's
Tattoo

Metal
Seal

Abattoir

The
Crown

5. Перспектива та практика ЄС Дії митних органів

Впізнати справжнє Шампанське

- Назва виробника чи компанії, назва комуни, де зареєстрований виробник, країна походження (Франція).
- Номер реєстрації та код, видані Комітетом виробників.
- Код серії.
- Алергени.

5. Перспектива та практика ЄС Дії митних органів

Впізнати справжнє Шампанське

Попередження “Вживання навіть незначної кількості алкоголю під час вагітності може зашкодити Вашій дитині.”

- Зелений символ.

- Спеціальна інформація стосовно типу винограду (Blanc de Blancs, Rosé, Blanc de Noirs, тощо).

Дякую!